

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kuryło

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa Z. G.

przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w T.

o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 maja 2011 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w L.

z dnia 13 stycznia 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Powód Z. G. w sprawie przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w T. o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego – Sądu Pracy w L. z dnia 13 stycznia 2011 r., którym oddalono jego wniosek o uzupełnienie wyroku tego Sądu z dnia 16 listopada 2010 r., w zakresie rozstrzygnięcia o żądaniu powoda przywrócenia do pracy. Wyrokiem tym na skutek apelacji pozwanego zmieniono wyrok Sądu Rejonowego – Sądu Pracy w B. z dnia 30 czerwca 2010 r., w ten sposób, że w miejsce przywrócenia powoda do pracy i zasądzenia wynagrodzenia za czas

pozostawania bez pracy, zasądzono odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy.

W zażaleniu powód zarzucił naruszenie art. 386 § 1 k.p.c. przez brak orzeczenia co do istoty sprawy w wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 16 listopada 2010 r. oraz art. 351 § 1 k.p.c. przez błędne przyjęcie przez Sąd drugiej instancji, że brak jest przesłanek do uzupełnienia wyroku, pomimo iż Sąd Okręgowy zmieniając wyrok Sądu Rejonowego, nie orzekł o całości żądania, to jest nie zawarł *expressis verbis* rozstrzygnięcia o oddaleniu powództwa o przywrócenie do pracy Z. G., a co wynika dopiero z uzasadnienia tego wyroku. Skarżący podniósł, że w wyniku orzeczenia Sądu Okręgowego nadal istnieje stan sprawy w toku i niemożliwe jest wniesienie w tej części środka zaskarżenia (skargi kasacyjnej).

Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Zgodnie z art. 351 § 1 k.p.c. strona może w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia wyroku, a gdy doręczenie wyroku następuje z urzędu - od jego doręczenia, zgłosić wniosek o uzupełnienie wyroku, jeżeli sąd nie orzekł o całości żądania, o natychmiastowej wykonalności albo nie zamieścił w wyroku dodatkowego orzeczenia, które według przepisów ustawy powinien był zamieścić z urzędu.

W sprawie skarżący wniósł o uzupełnienie wyroku, gdyż w jego ocenie Sąd nie orzekł o całości żądania, ponieważ orzekając o odszkodowaniu za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy zaniechał rozstrzygnięcia o oddaleniu powództwa w odniesieniu do żądania przywrócenia do pracy, co w konsekwencji powoduje, zdaniem powoda, uniemożliwienie wniesienia w tej części skargi kasacyjnej.

Stanowisko to jest błędne.

Według Kodeksu pracy, wyraźnie nazwanymi roszczeniami alternatywnymi są: w razie wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nie określony -

żądanie uznania wypowiedzenia za bezskuteczne, a gdy umowa uległa już rozwiązaniu - przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach i żądanie odszkodowania (art. 45 § 1 k.p.) oraz w razie rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia - żądanie przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach i żądanie odszkodowania (art. 56 § 1 k.p.). Art. 45 § 2 k.p. stanowi, że sąd pracy może nie uwzględnić żądania pracownika uznania wypowiedzenia za bezskuteczne lub przywrócenia do pracy, jeżeli ustali, że uwzględnienie takiego żądania jest niemożliwe lub niecelowe; w takim przypadku sąd pracy orzeka o odszkodowaniu. Zgodnie zaś z art. 477¹ k.p.c., jeżeli pracownik dokonał wyboru jednego z przysługujących mu alternatywnie roszczeń, a zgłoszone roszczenie okaże się nieuzasadnione, sąd może z urzędu uwzględnić inne roszczenie alternatywne.

Wyjaśnienie, jaką treść powinna mieć sentencja wyroku, w którym sąd pracy zamiast wybranego przez pracownika i zgłoszonego w pozwie roszczenia o przywrócenie do pracy zasądził na jego rzecz odszkodowanie zostało wyczerpująco przedstawione w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 1999 r., III ZP 34/98 (OSNAPiUS 2000 nr 2, poz. 44). W orzeczeniu tym wskazano, że rozwiązanie tej kwestii może nastąpić przy pomocy stosowanego odpowiednio art. 365 § 3 k.c. oraz na podstawie art. 366 k.p.c. dotyczącego powagi rzeczy osądzonej.

Przepis art. 365 § 3 k.c. reguluje sprawę przejścia prawa wyboru z pierwotnie uprawnionego na stronę drugą, stanowiąc, że jeżeli strona uprawniona do wyboru świadczenia wyboru tego nie dokonała, druga strona może jej wyznaczyć w tym celu odpowiedni termin, po którego bezskutecznym upływie uprawnienie do dokonania wyboru przechodzi na stronę drugą. Wierzyciel, który we właściwym czasie nie skorzystał z wyboru świadczenia, wskutek czego prawo to przeszło na dłużnika, który również nie dokonał wyboru, musi objąć powództwem alternatywnie wszystkie świadczenia. Wybór przez dłużnika jednego ze świadczeń sprawia, że rozstrzygnięcie zamieszczone w wyroku ogranicza się tylko do tego świadczenia, bez potrzeby orzekania o innych, chociaż podstawą sporu i rozstrzygnięcia były okoliczności faktyczne dotyczące wszystkich żądań przemianych. Stosując z modyfikacjami powyższą regulację do sytuacji określonej w art. 45 § 2 k.p. należy więc przyjąć, że gdy uprawnienie do dokonania wyboru

przysługuje z mocy ustawy sądowi, ma on do dyspozycji wybór między dwoma roszczeniami, dokonanie zaś wyboru jednego z nich, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w sentencji wyroku, nie wymaga orzekania o oddaleniu drugiego roszczenia. Istota orzekania o roszczeniach alternatywnych polega bowiem w omawianej sytuacji na tym, że zasądzenie odszkodowania na podstawie uprawnienia przysługującego mu z mocy art. 45 § 2 k.p. nie wymaga oddalenia roszczenia o przywrócenie do pracy, gdyż sąd orzeka tylko o jednym roszczeniu alternatywnym.

Z kolei rozważając przedstawione zagadnienie prawne w płaszczyźnie art. 366 k.p.c. należy przypomnieć, że według tego przepisu wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko odnośnie do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Sąd Najwyższy w omawianej uchwale zaaprobował stanowisko, według którego o zakresie przedmiotowym powagi rzeczy osądzonej decyduje to, co jest faktycznym przedmiotem rozstrzygnięcia sądu. Uwzględniając to w rozważaniach nad omawianym zagadnieniem Sąd Najwyższy przyjął, że w sprawie, w której na podstawie art. 45 § 2 w związku z art. 56 k.p. oraz art. 477¹ § 2 k.p.c. (stanowiący odpowiednik obecnego art. 477¹ k.p.c.) w związku z art. 8 k.p. sąd pracy zasądził na rzecz pracownika odszkodowanie zamiast żądanego przywrócenia do pracy, powagą rzeczy osądzonej objęte jest także żądanie przywrócenia do pracy, chociaż nie zostało formalnie oddalone. Zasądzenie odszkodowania jest bowiem równoznaczne z nieuwzględnieniem roszczenia o przywrócenie do pracy.

Sąd Najwyższy w tej uchwale wywiódł również, że istota roszczeń alternatywnych na gruncie prawa pracy polega na tym, że gdy pracownikowi przysługują - na zasadzie rozłącznego wyboru - dwa lub więcej roszczenia przemienne, wybór jednego z nich i spełnienie go przez pracodawcę powoduje wygaśnięcie zobowiązania. Jeżeli z mocy ustawy, ze względu na ustalone okoliczności faktyczne, sądowi przysługuje uprawnienie do dokonania korekty decyzji pracownika i "wyboru" innego roszczenia, to przyznanie pracownikowi tego roszczenia w wyroku powoduje również wygaśnięcie zobowiązania pracodawcy, które wynika z nieuzasadnionego lub sprzecznego z przepisami prawa zwolnienia pracownika z pracy. Zatem powagą rzeczy osądzonej takiego wyroku będzie objęte

także nie uwzględnione przez sąd, a wybrane przez pracownika roszczenie alternatywne. Tym samym prawomocność materialna wyroku będzie dotyczyła zarówno odszkodowania, jak i przywrócenia do pracy. W tej sytuacji wykluczona jest możliwość złożenia przez pracownika wniosku o uzupełnienie wyroku przewidziana w art. 351 § 1 k.p.c., zaś właściwym środkiem jego podważenia jest apelacja.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę pogląd ten w pełni aprobuje. W konsekwencji prowadzi do wniosku, że dopuszczalna jest skarga kasacyjna powoda od wyroku, w którym sąd drugiej instancji zmienił wyrok sądu pierwszej instancji w ten sposób, że w miejsce przywrócenia powoda do pracy i zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy zasądził odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy.

Z tych względów na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.